A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2018. november 13.*

„Előzetes döntéshozatal – Szellemi tulajdon – Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolása – 2001/29/EK irányelv – Hatály – 2. cikk – Többszörözési jog – A »mű« fogalma – Egy élelmiszer íze”

A C-310/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Arnhem-Leeuwarden-i fellebbviteli bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2017. május 29-én érkezett, 2017. május 23-i határozatával terjesztett elő

a **Levola Hengelo BV**

és

a **Smilde Foods BV** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, M. Vilaras (előadó), E. Regan, T. von Danwitz és C. Toader tanácselnökök, A. Rosas, Juhász E., M. Ilešič, M. Safjan, C. G. Fernlund, C. Vajda és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. június 4-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Levola Hengelo BV képviseletében S. Klos, A. Ringnalda és J. A. K. van den Berg advocaten,

– a Smilde Foods BV képviseletében T. Cohen Jehoram és S. T. M. Terpstra advocaten,

– a holland kormány képviseletében C. S. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,

– a francia kormány képviseletében D. Segoin és D. Colas, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,

* Az eljárás nyelve: holland.

– az Egyesült Királyság kormánya képviseletében G. Brown és Z. Lavery, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: N. Saunders barrister,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Samnadda és F. Wilman, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. július 25-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.) szerinti „mű” fogalmának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Levola Hengelo BV (a továbbiakban: Levola) és a Smilde Foods BV (a továbbiakban: Smilde) között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy a Smilde állítólag megsértette a Levolának egy élelmiszer ízén fennálló szellemi tulajdonjogát.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

3 Az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló berni egyezmény (1971. július 24-i párizsi szerződés, kihirdette: 1975. évi 4. tvr.) 1979. szeptember 28-án módosított változatának (a továbbiakban: Berni Egyezmény) 1. cikke ekként rendelkezik:

„Azok az országok, amelyekre ez az Egyezmény alkalmazást nyer, az irodalmi és művészeti művekre vonatkozó szerzői jogok védelme végett Unióban egyesülnek.”

4 A Berni Egyezmény 2. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) Az »irodalmi és művészeti művek« kifejezés felöleli az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotását, tekintet nélkül a mű létrehozatalának módjára vagy alakjára, tehát lehet könyv, szövegkönyv vagy más írásmű; előadás, szónoki beszéd, szentbeszéd vagy ugyanilyen jellegű egyéb mű; színmű vagy zenés színmű; táncmű vagy némajáték; szöveges vagy szöveg nélkül zenemű; film, ideértve azokat a műveket is, amelyeket a filmhez hasonló eljárással hoznak létre; rajz, festmény, építészeti mű, szobor, metszet, kőnyomat; fényképészeti mű, ideértve azokat a műveket is, amelyeket a fényképészeti művekhez hasonló eljárással hoznak létre; az alkalmazott művészet terméke; illusztráció és térkép; földrajzi, tereprajzi, építészeti vagy tudományos vonatkozású tervek, vázlat vagy plasztikai mű.

(2) Az Unióhoz tartozó országok törvényhozó szerveinek azonban joguk van úgy rendelkezni, hogy az irodalmi és művészeti művek, illetőleg ezek egy vagy több csoportja csak akkor részesül védelemben, ha rögzítve van.”

5 A Berni Egyezmény 9. cikkének (1) bekezdése szerint az ezen egyezmény alapján védett irodalmi és művészeti művek szerzőit megilleti az a kizárólagos jog, hogy műveikről bármely módon és formában többszörösítés csak az ő engedélyükkel készüljön.

6 A Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó, 1994. április 15-én Marrakeshben megkötött – a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről szóló, 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozattal jóváhagyott – egyezmény 1. C) mellékletét képező, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás (HL 1994. L 336., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 80. o.) 9. cikke értelmében:

„(1) A tagok betartják a [Berni Egyezmény] 1–21. cikkeiben, valamint a Függelékében foglaltakat. […]

(2) A szerzői jogi védelem a kifejezésre, nem pedig önmagában az ötletekre, eljárásokra, működési módszerekre vagy matematikai elméletekre vonatkozik.”

7 A Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) Genfben, 1996. december 20-án elfogadta a WIPO szerzői jogi szerződését (kihirdette: 2004. évi XLIX. törvény), amely 2002. március 6-án lépett hatályba. Ezt a szerződést az Európai Közösség nevében a 2000. március 16-i 2000/278/EK tanácsi határozat (HL 2000. L 89., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 33. kötet, 208. o.; a továbbiakban: a WIPO szerzői jogi szerződése) hagyta jóvá. Az említett szerződés 1. cikkének (4) bekezdése értelmében:

„A Szerződő Felek betartják a Berni Egyezmény 1–21. cikkeiben és Függelékében foglalt rendelkezéseket.”

8 Ugyanezen szerződés 2. cikke kimondja:

„A szerzői jogi védelem a kifejezési formákra terjed ki, és nem vonatkozik az önmagukban vett ötletekre, eljárásokra, működési módszerekre, illetve a matematikai műveletekre.”

Az uniós jog

A 2001/29 irányelv

9 A 2001/29 irányelv 1–4. cikke a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„1. cikk

Hatály

(1) Ezen irányelv tárgya a szerzői jog és a szomszédos jogok védelme a belső piac keretében, különös tekintettel az információs társadalomra.

(2) Ez az irányelv – a 11. cikkben említett esetek kivételével – nem érinti és semmilyen módon nem befolyásolja:

a) a számítógépi programok jogi védelmével;

b) a bérleti és haszonkölcsönzési joggal, illetve a szellemi tulajdon területén a szerzői joghoz kapcsolódó egyes jogokkal [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti és haszonkölcsönzési joggal, illetve a szerzői joghoz kapcsolódó egyes jogokkal];

c) a műholdas műsorsugárzásra és a vezeték útján történő továbbközvetítésre alkalmazandó szerzői és szomszédos jogokkal;

d) a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejével;

e) az adatbázisok jogi védelmével kapcsolatos hatályos közösségi rendelkezéseket.

2. cikk

A többszörözési jog

A tagállamok biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát:

a) a szerzők számára műveik tekintetében;

[…]

3. cikk

A művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének joga

(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

[…]

4. cikk

A terjesztési jog

(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik eredeti vagy többszörözött példányai adásvétellel vagy más módon megvalósuló nyilvános terjesztésének engedélyezésére, illetve ennek megtiltására.

[…]”

10 A 2001/29 irányelv 5. cikke számos kivételt és korlátozást határoz meg az irányelv 2–4. cikke által a szerzőknek a műveik felett biztosított kizárólagos jogok vonatkozásában.

A Bíróság eljárási szabályzata

11 A Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A Bírósághoz előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések szövegén kívül az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmazza a következőket:

a) a jogvita tárgyának, valamint a kérdést előterjesztő bíróság által megállapított releváns tényeknek a rövid ismertetése, vagy legalább a kérdések alapját képező tények ismertetése;

b) az ügyben esetlegesen alkalmazandó nemzeti rendelkezések tartalma, és – adott esetben – a vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlat;

c) azon okok ismertetése, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes uniós jogi rendelkezések értelmezésére vagy érvényességére vonatkozóan, valamint azt a kapcsolatot, amelyet e bíróság e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jog között felállít."

A holland jog

12 Az Auteurswet (a szerzői jogról szóló törvény) 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A szerzői jog az irodalmi, tudományos vagy művészeti mű szerzőjének vagy jogutódainak kizárólagos joga a mű nyilvánosságra hozatalára vagy többszörözésére, a törvény által előírt korlátozásokkal."

13 A szerzői jogról szóló törvény 10. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„E törvény alkalmazásában irodalmi, tudományos vagy művészeti művek:

1) a könyvek, brosúrák, újságok, folyóiratok és minden egyéb írásmű;

2) színművek és zenés színművek;

3) előadások, beszédek;

4) táncművek vagy némajátékok;

5) zeneművek, szöveggel vagy anélkül;

6) rajzok, festmények, építészeti alkotások, szobrok, litográfiák, metszetek és egyéb fémnyomatok;

7) térképek;

8) építészeti, földrajzi, topográfiai vagy más tudományos vonatkozású tervek, vázlatok és plasztikai művek;

9) fotóművészeti alkotások;

10) filmalkotások;

11) iparművészeti művek, valamint formatervezési minták;

12) számítógépes programok és az előkészítő dokumentáció;

valamint általában bármely irodalmi, tudományos vagy művészeti termék függetlenül attól, hogy milyen módon, illetve formában jut kifejezésre."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

14 A „Heksenkaas" vagy „Heks'nkaas" (a továbbiakban: Heksenkaas) egy holland zöldség- és frisstermék-kereskedő által 2007-ben készített tejszínes, zöldfűszeres krémsajt. Készítője egy 2011-ben kötött megállapodásban a termék forgalmához igazodó jogdíj ellenértékeként a terméken fennálló valamennyi szellemi tulajdonjogát a Levolára ruházta át.

15 2012. július 10-én a Heksenkaas gyártási eljárására megadták a szabadalmat.

16 2014 januárja óta gyártja a Smilde a „Witte Wievenkaas” nevű terméket egy hollandiai áruházlánc számára.

17 Arra hivatkozva, hogy ez utóbbi termék gyártása és értékesítése sérti a Heksenkaas „ízén” fennálló szerzői jogait, a Levola keresetet indított a Smildével szemben a Rechtbank Gelderland (gelderlandi elsőfokú bíróság, Hollandia) előtt.

18 A Levola, miután kifejtette, hogy szerinte az „ízen” fennálló szerzői jog „az ízérzékre az élelmiszer elfogyasztása révén tett összbenyomásra utal, beleértve a tapintási érzékkel a szájban érzékelt érzést is”, azt kérte, hogy a Rechtbank Gelderland (gelderlandi elsőfokú bíróság), hogy állapítsa meg egyrészt, hogy a Heksenkaas íze az íz megalkotójának saját szellemi alkotása, és következésképpen mint mű a szerzői jogról szóló törvény 1. cikke értelmében szerzői jogi védelemben részesül, és másrészt, hogy a Smilde által gyártott termék íze e mű többszörözésének minősül. A Levola e bíróságtól azt is kérte, hogy kötelezze a Smildét a Levola szerzői joga bármely megsértésének – beleértve a „Witte Wievenkaas” elnevezésű termék gyártását, értékesítését vagy más forgalmazását – abbahagyására.

19 2015. június 10-i ítéletében a Rechtbank Gelderland (gelderlandi elsőfokú bíróság) megállapította, hogy anélkül, hogy meg kellene válaszolni azt a kérdést, hogy megilleti-e a szerzői jogi védelem a Heksenkaas termék ízét, a Levola kereseti kérelmeit mindenképpen el kell utasítani, mivel utóbbi nem fejtette ki, hogy a Heksenkaas termék ízének mely elemei vagy elemeinek mely kombinációja alapján kell saját, eredeti karaktert és egyéni jellemzőt megállapítani.

20 Az ítélet ellen a Levola fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

21 Ez utóbbi bíróság megállapítja, hogy az alapügyben lényegében arról a kérdésről van szó, hogy egy élelmiszer íze részesülhet-e szerzői jogi oltalomban. Hozzáteszi, hogy az alapügy felei e kérdésben egymással szöges ellentétben álló álláspontokat képviselnek.

22 A Levola szerint egy élelmiszer ízét szerzői jogilag védett irodalmi, tudományos vagy művészeti műnek lehet tekinteni. A Levola többek között a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) 2006. június 16-i Lancôme ítéletére hivatkozik (NL:HR:2006:AU8940), amelyben e bíróság főszabály szerint elismerte egy parfüm illatán fennálló szerzői jog elismerésének lehetőségét.

23 Ezzel szemben a Smilde szerint az ízek védelme idegen a szerzői jog rendszerétől, amelyet csupán képi és hangzásbeli alkotásokra hoztak létre. Másfelől az élelmiszer romlandósága és az íz megtapasztalásának szubjektív jellege is ellentmond az élelmiszer íze szerzői jogilag védett műként történő minősítésének. Ráadásul a szellemi tulajdonjoggal érintett mű szerzőjét megillető kizárólagos jogok és e jogok törvényi korlátozásai gyakorlatilag alkalmazhatatlanok az ízekre.

24 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Cour de Cassation (semmítőszék, Franciaország) többek között a 2013. december 10-i ítéletében (FR:CCASS:2013:CO01205) határozottan kizárta annak lehetőségét, hogy egy illatnak szerzői jogi védelmet biztosítsanak. Az Európai Unión belül tehát eltérő a nemzeti felsőbíróságok ítélkezési gyakorlata az alapügyben előterjesztetthez hasonló kérdést, vagyis azt illetően, hogy egy illat részesíthető–e szerzői jogi védelemben.

25 E körülmények között a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Arnhem-Leeuwardeni fellebbviteli bíróság, Hollandia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1. a) Ellentétes-e az uniós joggal az élelmiszer ízének – mint a szerző saját szellemi alkotásának – szerzői jogi védelemben való részesítése? Közelebbről:
b) Ellentétes-e a szerzői jogi védelemmel az, hogy az »irodalmi és művészeti művek« fogalma a Berni Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdésében, amely az Unió valamennyi tagállamára kötelező, ugyan felöleli »az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotását, tekintet nélkül a mű létrehozatalának módjára vagy alakjára«, az ebben a rendelkezésben említett példák csupán olyan alkotásokra vonatkoznak, amelyek vizuálisan és/vagy akusztikusan érzékelhetők?
c) Ellentétes-e az élelmiszer (lehetséges) romlandósága és/vagy az íz megtapasztalásának szubjektív jellege azzal, hogy az élelmiszer ízét szerzői jogilag védett műnek minősítsék?
d) Ellentétes-e a [2001/29] irányelv 2–5. cikkében meghatározott kizárólagos jogok és korlátozások rendszere az élelmiszer ízén fennálló szerzői jogi védelemmel?

2. Amennyiben az első kérdés a) pontjára nemleges válasz születik:
a) Mely követelményeknek kell teljesülniük, hogy egy élelmiszer ízét szerzői jogi védelem illethesse meg?
b) Egy íz szerzői jogi védelme kizárólag magán az ízen alapul-e, vagy az élelmiszer receptúráján (is)?
c) Meddig terjed az olyan fél bizonyítási terhe, aki egy (bitorlási) perben úgy érvel, hogy egy élelmiszer szerzői jogilag védett ízét alkotta meg? Elegendő-e az, hogy ez a fél az eljárásban bemutatja az élelmiszert a bírónak, hogy az – ízlelés és szaglás révén – saját ítéletet alkothasson arról, hogy az élelmiszer íze megfelel-e a szerzői jogi védelem követelményeinek? Vagy a felperesnek (adott esetben) a kreatív döntések leírását azon ízkompozícióra és/vagy receptúrára vonatkozóan (is) meg kell adnia, amelyek alapján az ízt a szerző saját szellemi alkotásának kell tekinteni?
d) Miként kell a nemzeti bírónak a bitorlási perben megállapítania, hogy az alperes élelmiszerének íze oly módon egyezik a felperes élelmiszerének ízével, hogy az szerzői jogi jogértést valósít meg? Ebben az összefüggésben az (is) döntő, hogy a két íz által keltett összbenyomás megegyezik-e?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

26 A Smilde azt állítja, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan azon az alapon, hogy az alapkeresetet mindenképpen el kell utasítani. A Levola ugyanis nem határozta meg pontosan a Heksenkaas azon elemeit, amelyek alapján az a szerző saját szellemi alkotásának minősülhet.

27 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag az ügyben eljáró és határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – ítélete meghozatalához szükségesnek tartja-e az előzetes döntéshozatalt, és ha igen, a Bíróságnak feltett kérdései relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (2009. március 10-i Hartlauer ítélet, C-169/07, EU:C:2009:141, 24. pont; 2010. július 1-jei Sbarigia ítélet, C-393/08, EU:C:2010:388, 19. pont).

28 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a nemzeti bíróság által, a saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog kért értelmezése nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdésekre hasznos választ adjon (2008. június 24-i Commune de Mesquer ítélet, C-188/07, EU:C:2008:359, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. május 21-i Verder LabTec ítélet, C-657/13, EU:C:2015:331, 29. pont).

29 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkra tekintettel nem állapítható meg, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések nem lennének összefüggésben az alapügy tényállásával vagy tárgyával, illetve hogy e kérdések tárgya hipotetikus jellegű probléma lenne. Nem vezethet eltérő következtetéshez azon puszta tény, hogy az elsőfokú bíróság, amelynek a határozatát a kérdést előterjesztő bíróság előtt vitatják, ez utóbbi bírósággal ellentétben úgy találta, hogy azon előzetes kérdés eldöntése nélkül tud határozatot hozni az elé terjesztett jogvitában, hogy egy adott élelmiszer íze részesülhet-e szerzői jogi védelemben.

30 Egyebekben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság elé terjesztette a feltett kérdések megválaszolásához az eljárási szabályzat 94. cikk értelmében szükséges ténybeli és jogi elemeket.

31 E körülmények között az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatók.

Az első kérdésről

32 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2001/29 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy egy élelmiszer íze ezen irányelv alapján szerzői jogi védelemben részesüljön, valamint ellentétes egy nemzeti jogszabály olyan értelmezése, mely szerint az ezen íznek szerzői jogi védelmet biztosít.

33 E tekintetben a 2001/29 irányelv előírja a 2–4. cikkében, hogy a tagállamok a szerzők számára „műveik” tekintetében kizárólagos jogokat biztosítanak, és az 5. cikkében meghatároz e jogok vonatkozásában számos kivételt és korlátozást. Az említett rendelet a „mű” kifejezés értelmének és terjedelmének meghatározása céljából semmilyen kifejezett utalást nem tartalmaz a tagállamok jogára. Ennélfogva, tekintettel mind az uniós jog egységes alkalmazásának, mind az egyenlőség elvének követelményeire, e fogalmat az Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2009. július 16-i Infopaq International ítélet, C-5/08, EU:C:2009:465, 27. és 28. pont; 2014. szeptember 3-i Deckmyn és Vrijheidsfonds ítélet, C-201/13, EU:C:2014:2132, 14. és 15. pont).

34 Következésképpen egy élelmiszer íze csak akkor részesülhet szerzői jogi védelemben a 2001/29 irányelv értelmében, ha ezen íz az említett irányelv szerint „műnek” minősülhet (lásd analógia útján: 2009. július 16-i Infopaq International ítélet, C-5/08, EU:C:2009:465, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 E tekintetben ahhoz, hogy egy adott tárgy a 2001/29 irányelv értelmében vett „műnek” minősülhessen, két feltételnek kell együttesen teljesülnie.

36 Egyfelől az érintett műnek eredetinek kell lennie, abban az értelemben, hogy az a szerző saját szellemi alkotását képezze (2011. október 4-i Football Association Premier League és társai ítélet, C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 97. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Másfelől a 2001/29 irányelv értelmében vett „műnek” minősülés azon elemekre korlátozódik, amelyek e szellemi alkotás kifejezései (lásd ebben az értelemben: 2009. július 16-i Infopaq International ítélet, C-5/08, EU:C:2009:465, 39. pont; 2011. október 4-i Football Association Premier League és társai ítélet, C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 159. pont).

38 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az Unió, amely ugyan a Berni Egyezményben nem részes fél, a WIPO Szerzői Jogi Szerződése – amelyben részes fél, és amelynek végrehajtására irányul a 2001/29 irányelv – 1. cikkének (4) bekezdése alapján köteles betartani a Berni Egyezmény 1–21. cikkében foglalt rendelkezéseket (lásd ebben az értelemben: 2012. február 9-i Luksan ítélet, C-277/10, EU:C:2012:65, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2012. április 26-i DR és TV2 Danmark ítélet, C-510/10, EU:C:2012:244, 29. pont).

39 Márpedig a Berni Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdése értelmében az irodalmi és művészeti művek kifejezés felöleli az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotását, tekintet nélkül a mű létrehozatalának módjára vagy alakjára. Ezenfelül a WIPO Szerzői Jogi Szerződésének 2. cikke, illetve a jelen ítélet 6. pontjában hivatkozott, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás – amely szintén az Unió jogrendjének része (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-i SCF ítélet, C-135/10, EU:C:2012:140, 39. és 40. pont) – 9. cikkének (2) bekezdése értelmében, a kifejezési formák, és nem az önmagukban vett ötletek, eljárások, működési módszerek, illetve matematikai műveletek részesülhetnek szerzői jogi védelemben (lásd ebben az értelemben: 2012. május 2-i SAS Institute ítélet, C-406/10, EU:C:2012:259, 33. pont).

40 Következésképpen a „műnek” a 2001/29 irányelv értelmében vett fogalma szükségszerűen magában foglalja a szerzői jogi védelem tárgyának kifejeződését, amely lehetővé teszi, hogy azt kellő pontossággal és objektivitással azonosítani lehessen, még akkor is, ha e kifejeződés nem szükségszerűen állandó.

41 Egyrészről a szerzői joghoz kapcsolódó kizárólagos jogok védelmének biztosításáért felelős hatóságoknak ugyanis képesnek kell lenniük arra, hogy az ekképp védelemben részesített teljesítményeket világosan és pontosan ismerjék. Ugyanez vonatkozik a magánszemélyekre, különösen a gazdasági szereplőkre, akiknek képesnek kell lenniük arra, hogy a harmadik felek, különösen a versenytársak javára védelemben részesített műveket világosan és pontosan azonosítsák. Másrészről a védett teljesítmény azonosításának folyamatában a jogbiztonságra nézve káros szubjektív tényezők kizárásának szükségessége azt jelenti, hogy e teljesítmény kifejeződésének pontosnak és objektívnek kell lennie.

42 Ugyanakkor a pontos és objektív azonosítás lehetősége hiányzik egy adott élelmiszer ízének esetében. Ellentétben ugyanis például irodalmi művekkel, festészeti és filmalkotásokkal, vagy zeneművekkel, amelyek pontos és objektív kifejezések, egy élelmiszer ízének azonosítása lényegében ízérzeteken és -tapasztalatokon alapul, amelyek szubjektívek és változóak, mivel többek között a szóban forgó élelmiszert kóstoló személyhez kapcsolódó tényezőktől függnek, mint e személy kora, étkezési preferenciái, táplálkozási szokásai, valamint azon környezettől vagy kontextustól, amelyben e terméket megkóstolja.

43 Ezenfelül egy élelmiszer ízének pontos és objektív azonosítása, amely lehetővé tenné annak más, hasonló termékek ízétől való megkülönböztetését, nem lehetséges technikai eszközökkel a tudományos fejlődés jelenlegi állása szerint.

44 A fenti megfontolások összessége alapján meg kell tehát állapítani, hogy valamely élelmiszer íze nem minősíthető „műnek” a 2001/29 irányelv értelmében.

45 Tekintettel a „mű” fogalmának az Unión belüli egységes értelmezésére vonatkozó, a jelen ítélet 33. pontjában hivatkozott követelményre, azt is meg kell állapítani, hogy a 2001/29 irányelvvel ellentétes valamely nemzeti jogszabály olyan értelmezése, amely szerzői jogi védelmet biztosít egy élelmiszer ízének.

46 Következésképpen az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy élelmiszer ízének szerzői jogi védelemben részesítése ezen irányelv alapján, valamint egy nemzeti jogszabály olyan értelmezése, amely szerzői jogi védelemben részesíti ezen ízt.

A második kérdésről

47 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

48 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy élelmiszer ízének szerzői jogi védelemben részesítése ezen irányelv alapján, illetve egy nemzeti jogszabály olyan értelmezése, amely szerzői jogi védelemben részesíti ezen ízt.

Aláírások